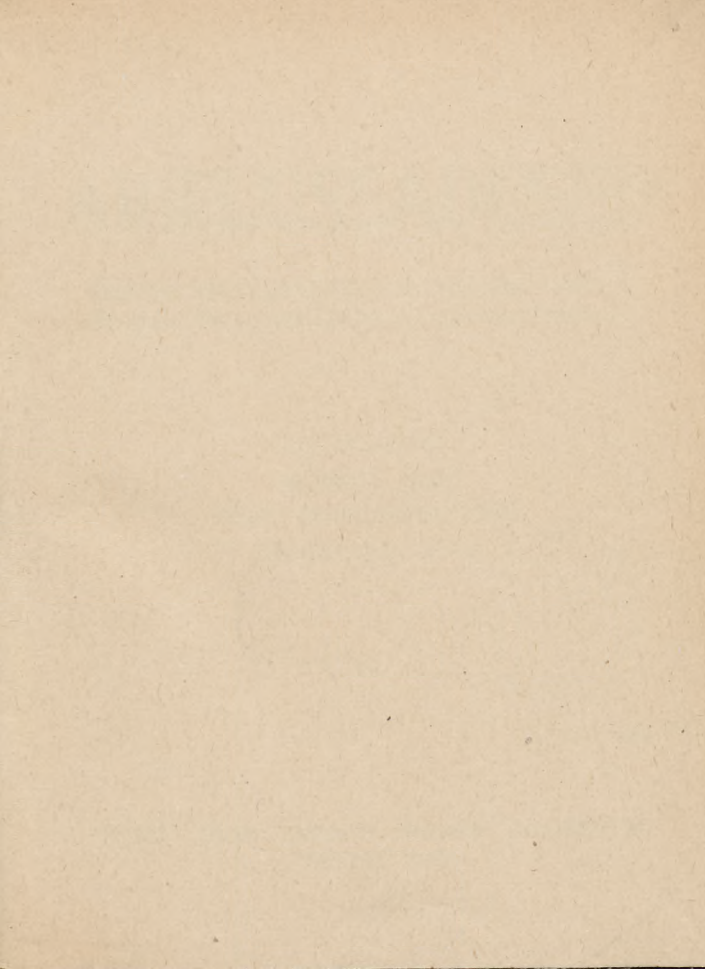

A
10.879

Abieluseadwerd.

25.

It. 10.879.

ABIELUSEADUSED

ROOTSI ABIELUSEADUS 11. JUUNIST 1920. A.
SOOME ABIELUSEADUS 13. JUUNIST 1929. A.

TOIMETANUD:

OLINDE ILUS
VERA POSKA-GRÜNTAL

ÕIGUSTEADLASED

1930:2149.

EESTI AKAD. NAISTE ÜHINGU KIRJASTUS
TARTU, 1930

H. 10.879.

Abieluseadused

Rootsi abieluseadus 11. juunist 1920. a.

Soome abieluseadus 13. juunist 1929. a.

Toimetanud:

Olinde Ilus

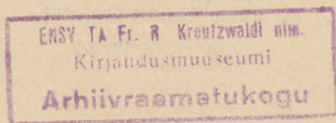
Vera Poska-Grüntal

õigusteadlased

Eesti Akad. Naiste Ühingu kirjastus

Tartu, 1930.

Kõik õigused reserveeritud toimetajatele.

91618

K. Mattieseni trükikoda O.-Ü., Tartus, 1930.

E e s s õ n a.

1909. aastal moodustasid kolm Skandinaavia riiki — Rootsi, Taani ja Norra — perekonnaõiguste reformi võimaluste uurimiseks ja selle põhiprintsiipide väljatöötamiseks ühise juristide komisjoni.

Komisjoni töö tulemusena ilmusid nimetatud mail täiesti uuel, s. o. mehe ja naise üheõiguse põhimõttel baseeruvad abieluseadused: Rootsis 11. juunil 1920. a., mis jõusse astus 1. jaanuaril 1921. a., Taanis 30. juunil 1922. a. ja 18. märtsil 1925. a. ja Norras 20. mail 1927. a. Peale komisjonist osa võtnud riikide on komisjoni töövilja põhiprintsiibid leidnud tunnustamist veel Islandi uues 1923. aasta abieluseaduses ja Soome 1929. a. 13. juuni abieluseaduses, mis maksma hakkas 1. jaanuaril 1930. a.

Kõik nimetatud maad on abieluseadusis enam või vähem muutnud ja omapärastanud seaduse üksikasju ja tema tehnilist külge, jättes aga püsima terves ulatuses komisjoni poolt välja töötatud aluse ja põhimõtted.

Vaadeldes neid uusi põhjamaisi seadusi väliselt, s. o. seadustehniliselt, ei saa neid pidada

ideaalseiks, kuid sisult on nad oludele vastava-
maid ja praegusaja tegelikule elule lähemaid, ja
et komisjon on perekonnaseaduseandluse alal
teinud monumentaalse töö, see on väljaspool
kahtlust.

Nimetatud seadused on meil veel vähe tun-
tud. Oleme püüdnud käesoleva tööga seda puu-
dust kõrvaldada ja neid seadusi laiematele hul-
kadele teha kättesaadavaks.

On võetud Rootsi seadus kui kõige vanem ja
Soome seadus kõige hilisemana, seega võib jäl-
gida teatud arengut seaduse välises küljes; ühed
ja samad põhimõtted on leidnud Soomes ots-
tarbekohasema ja lihtsama väljenduse.

Neist seadustest oleme ilmutanud need pea-
tükid, mis meil Eestis ei ole veel seaduseand-
likul teel lõplikult korraldatud, ja jätsime välja
rea peatükke, mis käsitlevad abielu regist-
reerimist, naitumise tingimusi, abielulahutust,
kuna see osa perekonnaõigusest Eestis novellide
kaudu korraldatud.

Rootsi seadust käsitlevaist võõrkeelseist töist
oleksid tähtsamaid:

1) „Les lois suédoises sur le mariage“, Re-
daction Roger Réau, Les Presses universitaires
de France, 49 Boulevard Saint Michel, Pa-
ris 1925.

2) Nyrén, „Schwedisches Eherecht“.

3) Georg Stjernstedt, „Vära äktenskapslagar“.

Tartus, 23. oktoobril 1930.

Toimetajad.

Sissejuhatuses.

Eessõnas mainitud riikidevaheline komisjon leidis, et vanus abieluseadusis mehe eestkoste võim on muutunud, eetika vaatepunktist vaadatuna, anomaaliaks. Komisjon seletas oma motiives, et kui mees on ainuüksi perekonna asjus otsustaja, siis see ei garanteeri, et asi otsustatakse kõige paremini.

Sellega oli kõrvale heidetud vana seaduse selgroog ja uue abieluseaduse aluseks sai põhimõte — naine on abielus sama võimne kui mees oma isiklikke ja perekonnahuvisid kaitsma, ning sama korraldus- ja teovõimne kui vallaline naine või mees.

Igal abikaasal on tunnustatud oma vabadus ja iseseisvus tema õiguste sfääris.

Seadus eelistab perekonnahuve isiklikkudele. Siit vaatepunktist lähtudes on piiratud abikaasade isikuvabadust. Piiramine on nii mehe kui naise suhtes võrdne. Nii alljärgnevaid seaduste tekste lugedes näeme, et seadusis on tarvitatud igal pool ainult sõnu: „abikaasad“ ja „abikaasa“ — tegemata vahet, kas see on naine või mees, sest kohustised ja õigused on mõlemil ühetaolised.

Abikaasade huvide ühtlus põhineb määrusel, mis käsitlevad ühist kohustist perekonna ülalpidamisel, abikaasade ühist elustandarti ja naitumisosavara eest hoolitsemist.

Perekonna ülalpidamise kohustis lasub mehel ja naisel võrdselt: „Abikaasad on kohustatud, kumbki oma jõu kohaselt, rahaga, koduse tööga või mingil muul viisil perekonda ülal pidama.“

Kodune töö, mis seotud majapidamisega või lastekasvatusega, on perekonna ülalpidamise arvestusel täielise hinnangu osaliseks saanud.

Abikaasad peavad andma teineteisele informatsiooni oma vara ja tulude üle, mis perekonna ülalpidamise kohuste määramisel vajalik. Ülalpidamise mõiste alla käivad ka kummagi abikaasa isiklikud tarbed. Isiklikud tarbed leiavad rahuldust perekonna ühisel nivool, selleks peab toetust andma kumbki abikaasa oma jõu kohaselt. Sellest loogiline järeldus — rikkam peab andma ka vastavalt rohkem.

Abikaasade varasüsteemi sisu on lühidalt järgmine: kumbki abikaasa omab ja valitseb vara, mis tema abiellu toob või hiljem — abiellu kestel — soetab (soetamist tuleb mõista kõige laiemas mõttes, nagu kink, pärandus jne.). Abielu sõlmimise momendist kumbki abikaasa omandab teatud õiguse teise abikaasa vara suhtes. Õigus, mis rootsi keeles kannab nime „giftorätt“, ei loo ühist vara, vaid sisaldab teatud määral varaühisuse printsiipi. Vara, mille suhtes teisel abikaasal on „giftorätt“, nimetatakse naitumisosavaraks.

Naitumisosavara jagatakse abielu lõppemisel või varalahususe sisseseadmisel abikaasade vahel ühtlaselt pooleks, nii et kumbki abikaasa saab poole teise naitumisosavarast.

„Gifto rätt“i tõttu on kumbki pool kohustatud „hoolt kandma oma naitumisosavara eest, nii et see ebakohaselt teise kahjuks ei vähene“.

Lõppeks „gifto rätt“ annab ühele poolele teatud võimu teise poole vara valitsemisest osa võtta. Teatud asjade suhtes peab olema mõlema kokkulepe. Nii ei tohi üks abikaasa oma kinnisvara, mille suhtes on „gifto rätt“, teise nõusolekuta võõrandada ega panditada. Sama määrus maksab vallasvara suhtes, kui see koostub abikaasade ühisest majakraamist või teise abikaasa tööriistadest või on määratud laste isiklikuks tarvituseks.

Võlgade eest vastutuse puhul maksab põhimõte: kumbki abikaasa vastutab ise võla eest, mis ta enne naitumist või abielu ajal teeb. Ta vastutab sel puhul oma erivaraga ning oma naitumisosavaraga. Võla eest, mis abikaasad teevad ühiselt, vastutavad mõlemad solidaarselt. Samuti on vastutus solidaarne, kui võlg on tehtud majapidamise või lastekasvatuse otsarbel.

Toimetajad.

Rootsi abieluseadus.

Peatükk 5¹.

Üldmäärused abikaasade õiguslike suhete kohta.

§ 1. Mees ja naine võlgnevad teineteisele truudust ja abi; nad peavad ühiselt hoolitsema perekonna heaolu eest.

§ 2. Abikaasad on kohustatud, kumbki oma jõu kohaselt, rahaga, koduse tööga või mingil muul viisil perekonda ülal pidama, nagu see, abikaasade seisukorda arvestades, kohane näib olevat. Perekonna ülalpidamiseks loetakse kõik, mis ühiseks majapidamiseks, lastekasvatuseks ja kummagi abikaasa eriliste tarvete rahuldamiseks vajalik.

¹ Peatükk 1: „Kihlusest“; peatükk 2: „Naitumise takistustest“; peatükk 3: „Kuulutamisest“; peatükk 4: „Laulatamisest“ — on välja jäetud.

§ 3. Kui selgub, et sellest, mis abikaasa § 2 alusel andma peab, tema eriliste tarvete rahuldamiseks ja perekonna ülalpidamise kuludeks abikaasade majandusliku seisukorra kohaselt ei jätku, on teine abikaasa kohustatud temale vastaval määral tarvilikku rahalist abi andma.

Säärase toetuse peale ei ole õigust abikaasal, kes on vara valitsemises kõlbmatuks osutunud või mõnel teisel erilisel põhjusel ei suuda oma kulusid reguleerida.

§ 4. Mis abikaasa §§ 2 ja 3 põhjal teisele tema eriliste tarvete rahulduseks on andnud, jääb viimase omanduseks.

§ 5. Jätab abikaasa silmanähtavalt oma ülalpidamiskohustise hooletusse, võib teda teise abikaasa nõudel kohtu teel kohustada toetust andma ülalpidamiskuludeks, mille eest ta peab hoolitsema, või mida kohus, tutvudes asjaoludega, leiab õiglase olevat tema kanda panna.

§ 6. On abikaasa kalendriaasta jooksul perekonna ülalpidamiseks kulutanud rohkem kui ta on § 2 järele kohustatud, võib tema, kui vastupidist kokkulepet ei ole või kui olukorrast ei nähtu, et see on sihilik olnud, teiselt abikaasalt tasu saada selle eest, mis küsimusesolevatest kuludest viimase osale langeb.

§ 7. Elavad abikaasad kokkuleppimatusse tõttu lahus, on kumbki abikaasa sellest hoolimata

kohustatud § 2-es määratud alustel aitama teist abikaasat ülal pidada; juhul, kui abielulise kooselu lõppemises on süüdi peaaesjalikult üks, ei ole teine abikaasa kohustatud teda toetama, kui seks ei ole kaaluvaid põhjusi.

Määrused laste ülalpidamise kohta esimeses lõikes ette nähtud juhtudeks leiduvad abieluliste laste seaduses.

§ 8. § 7. ette nähtud juhtudel võib üht abikaasat, mõlemi elutingimusi arvestades, olukorrale vastavalt kohustada andma teisele abikaasale tarvitada niisugust vallasvara, mis kuulus abielulise kooselu lõppedes ühisele tarvitusele määratud majakraami või teise abikaasa tööriistade hulka. Asja suhtes, mis ühele abikaasale kuulub ja teisele kasutada antud, ei tohi omanik sõlmida kolmanda isikuga kokkulepet, mis teise kasutamiseõigust piirab.

§ 9. Vaatamata sellele, et kohus juba on kord §§ 5 ja 7 ette nähtud toetuse suhtes otsuse teinud, peab kohus, kui üks abikaasa seda nõuab ja olukorrad põhjalikult muutunud, uued korraldused tegema.

§ 10. Kokkulepet asjaoludes, mis §§ 2, 3, 7 või 8 ette nähtud, peab ühe abikaasa nõudel muutma juhul, kui kokkulepe osutub silmanähtavalt ülekohtuseks või kui seda nõuab oluliselt muutunud olukord.

§ 11. Abikaasad on vastastikku kohustatud teineteisele oma majandusliku olukorra üle aru andma, mis on nõutav ülalpidamiskulude kindlaksmääramisel.

§ 12. Kumbki abikaasa võib perekonna ülalpidamise või lastekasvatuse otstarbeks teha — ka teise abikaasa suhtes kohustuslikke — sääraseid õiguslikke tehinguid, mis tavaliselt ülalnimetatud otstarbeks ette võetakse. Siin oletatakse, et õiguslik tehing on ette võetud sihiga ka teist abikaasat kohustada, kui olukorrast vastupidist ei järeldu. Kuigi abikaasa on alaealine, võib ta sellele vaatamata õiguslikke tehinguid sooritada.

Õiguslik tehing, nagu see esimeses lõikes tähendatud, ei ole teisele abikaasale kohustuslik, kui isik, kellega see on sõlmitud, nägi või nägema pidi, et see, mis õigusliku tehinguga on nõutud, vajalik ei olnud.

Kui säärane õiguslik tehing on ette võetud teovõimetu abikaasa poolt, ei ole see temale kohustuslik.

Need määrused ei ole rakendatavad, kui abikaasad kokkuleppimatusel tõttu lahus elavad.

§ 13. Tarvitab üks abikaasa § 12 ette nähtud õigust kurjasti, võib kohus temalt teise abikaasa nõudel selle õiguse ära võtta; on ta teovõimetu, siis võib eestkostja nõudel selle õiguse ära võtta.

Selle otsuse võib kohus tühistada, kui abikaasad, ja, juhul, kui see, kelle kohta otsus käib,

on teovõimetu, eestkostja seda pooldavad, või kui tõestatakse, et olukord on muutunud.

Selles paragrahvis mainitud otsusest peab kohus viibimata teatama abieluregistreerimise asutisele ja selle üle kuulutuse avaldama ametlikus ja ühes kohalikus lehes.

§ 14. Kui abikaasal eemalolemise või haiguse tõttu pole võimalik oma asju ise korraldada ja kui ta ei ole volinikku nimetanud ning kui temale ei ole eestkostjat või hooldajat määratud, võib teine abikaasa teda asendada juhul, kui asjatoimetust ei saa kahjuta edasi lükata ja toimeetus tema tulusid või omandust tõstab, ja juhul, kui see perekonna ülalpidamise tarvete soetamiseks tingimata tarviline, temale kuuluvat vara võõrandada ja panditada. Kinnisvara mingil tingimusel võõrandada ega hüpoteegivõlgadega koormata ei või, ilma et kohus seda pole lubanud peale seda kui üks riigis viibiv lähem sugulane selleks oma nõusolu on avaldanud. Need määrused ei ole kohaldatavad, kui abikaasad kokkuleppimatuse tõttu lahus elavad.

§ 15. Abielunaine saab laulatuse kaudu mehe perekonnanime; kuid tema võib oma nime ühendada mehe nimega, kui ta sellest teatab vastavalt kuninga poolt antud määrustele.

Peatükk 6.

Abikaasade varast.

§ 1. Kummalgi abikaasal on naitumisosa vara suhtes, mida teine abikaasa abielu sõlmimisel omab või hiljem soetab, ja mis, vastavalt allpool toodud määrustele, ei pea olema tema erivara.

Abikaasa vara, mille suhtes teisel on naitumisosa, nimetatakse tema naitumisosavaraks.

Õiguse suhtes, mis pole üleantav või mis muidu isiklikku laadi, maksavad naitumisosa kohta käivad määrused ainult niivõrt, kuivõrt nad pole vastuolus sellega, mis säärase õiguse suhtes eraldi maksev.

§ 2. Kumbki abikaasa käsustab oma naitumisosavara ise kitsendustega, mis järgnevatest §§ 3—6 nähtuvad.

Abielu lõppemise, varalahususe ja kodulahususe puhul saab kumbki abikaasa või tema pärijad poole järelejäänud naitumisosavarast niivõrt, kuivõrt selle seadusega ei ole teisiti määratud.

§ 3. Abikaasa on kohustatud oma naitumisosavara nii valitsema, et see ebakohaselt teise kahjuks ei vähene.

§ 4. Abikaasa ei tohi kinnisvara, mille suhtes teisel abikaasal on naitumisosa, võõrandada või

hüpoteegiga koormata teise abikaasa kirjaliku, kahe tunnistaja poolt tõestatud nõusoluta.

On teine abikaasa teovõimetu või viibib mujal, annab eestkostja või hooldaja nimetatud nõusolu. Erilist nõusolu ei ole tarvis, kui abikaasa, kes kõnesolevat tehingut tahab ette võtta, ise on teise abikaasa eestkostja või hooldaja. On abikaasa esimeses lõikes tähendatud tehingu nõutava nõusoluta ette võtnud, siis on see maksvusetu, kui teine abikaasa, tema eestkostja või hooldaja selle kohta tõstab vastuvaidluse. Hagi tuleb esitada 3 kuu jooksul pärast tehingust teadasaamist ja hiljemalt 1 aasta jooksul pärast hüpoteegiga koormamise kohtulikku kinnitamist.

Mis selles paragrahvis kinnisvara kohta ette kirjutatud, tuleb kohaldada ka päriliku hoonestusõiguse suhtes.

Teise lõike määrused kohtuliku kinnituse suhtes maksavad ka kohtulikkude sissekannete suhtes.

§ 5. Abikaasa ei tohi vallasvara, mille suhtes teisel abikaasal on naitumisosa ja mis kujutab enesest abikaasade ühisele tarvitusele määratud majakraami või teisele abikaasale vajalikke tööriistu või on laste isiklikule tarvitusele määratud, teise abikaasa nõusoluta võõrandada või panditada.

On teine abikaasa teovõimetu, peab siiski tema isiklik nõusolu olema, kui ta pole vaimuhaige või nõrgamõistuslik. On ta vaimuhaige või nõrgamõistuslik või on tema arvamuse nõutamine

eriliste raskustega või ajakuluga seotud, siis pole säärane nõusolu nõutav.

On abikaasa I lõikes tähendatud õigusliku tehingu nõutava nõusoluta ette võtnud ja kui see, kellega õiguslik tehing sõlmitud, ei olnud heas usus, õiguslik tehing on maksvusetu, kui teine abikaasa selle vastu vaidluse tõstab. Ta peab aga hagi esitama 3 kuu jooksul õiguslikust tehingust teadasaamisest ja hiljemalt 1 aasta jooksul vara üleandmisest arvates.

§ 6. Keeldutakse §§ 4 või 5 ette nähtud juhtudel nõusolu andmisest, võib kohus, kui keeldumiseks põhjusi ei ole, vastaval nõudel lubada küsimusesoleva tehingu.

§ 7. On abikaasa teiselt abikaasalt kavatsetud kuriteo läbi elu võtnud, või juhul, kui keegi teine on ta sääraselt surmanud, roimast nii osa võtnud, nagu see Kriminaalseaduse peatükk 3, §§ 1—6 ette nähtud, kaotab tema oma naitumisosa vara suhtes, mis kuulus surnud abikaasale.

§ 8. Erivara on:

1) vara, mis abielulepinguga erivaraks on nimetatud;

2) vara, mille üks abikaasa kolmandalt isikult, samuti teiselt abikaasalt kingiks on saanud, tingimusega, et see tema erivaraks jääks, või mille üks abikaasa on testamendi teel samal tingimusel omandanud, või mille üks abikaasa on pärandina

saanud ja mille kohta pärandusejätja on nimetatud tingimuse üles seadnud.

3) vara, mis p. 1 ja p. 2 märgitud vara asemele on astunud, kui õiguslikus tehingus, mille järgi see vara erivaraks sai, teisiti ei ole määratud.

Tulud ei ole selle paragrahvi õigusliku tehingu alusel erivara, kui see õiguslikus tehingus eriti ette nähtud pole.

§ 9. On abikaasad valmistanud nimistu varast, mis kummalegi abikaasale või ühele neist kuulub ja kui nimistu on nende allkirjadega au ja südametunnistuse juures kinnitatud ja allkirjad ja allakirjutuse kuupäev tunnistajate tõestusega on varustatud, otsustab vaidluse korral nimistu, kui ei tõestata või erilistest olukordadest oletada ei tule, et see on ebaõige. Säärast õiguslikku jõudu ei ole nimistul, kui arvamuste lahkuminek tekib panditamisel, mis ette võetud 1 aasta jooksul peale nimistu valmistamist, või konkursil, mis järgneb sama aja jooksul esitatud nõude põhjal.

P e a t ü k k 7.

Abikaasade võlasuhetest.

§ 1. Kumbki abikaasa vastutab oma naitumis-osavaraga ja erivaraga võlgade eest, mis ta enne abielu või abielu kestel teeb.

§ 2. Kui abielus võlg on tehtud mõlema abikaasa poolt, vastutavad mõlemad ühe eest ja üks mõlemi eest, kui teisiti pole kokku lepitud.

Sama määrus maksab juhul, kui võlg on tehtud ühe abikaasa poolt, mille eest 5. peatüki 12. §-i alusel ka teine abikaasa vastutab.

§ 3. Vastutavad mees ja naine koos võla eest, mis on tekkinud 5. peatüki § 12 tähendatud õigusliku tehingu põhjal ja tahab võlastaja naise käest võlga sisse nõuda, peab ta hagi esitama 2 aasta jooksul, võla tekkimisest arvates; lastakse see tähtpäev mööduda, on nõudeõigus naise vastu aegunud.

Läheb naise vara konkurssi, ei ole tema kohustatud varemtehtud võla eest, mis esimeses lõikes tähendatud, vastutama selle varaga, mis tema soetab konkursi ajal või peale seda.

§ 4. Peale varajagamist varalahususe, kodulahususe või abielulahutuse tagajärjel vastutab naine võlgade eest, mis § 3 ette nähtud, mis enne varalahususe, kodulahususe või abielulahutuse nõuet tehtud, erivara väärtuseni, mida tema omas enne varalahususe sisseseadmist, kodulahususe või abielulahutuse otsustamist, ja selle vara väärtuseni, mis varajagamisel temale määrati. Ei leia aga kodulahususe või abielulahutuse puhul varajagamine aset, vastutab tema peale kodulahusust või abielulahutust eelnimetatud võlgade eest ainult vara väärtuseni, mida

tema omas kodulahususe otsustamisel või abielu lõppemisel.

Juhul, kui vara, nagu esimeses lõikes öeldud, hüpoteegi alusel, või muidu teiste võlgade eest eriti vastutab, ei tule vastavat osa vara väärtusest kaasa arvata.

§ 5. §§ 3 ja 4 määrused ei ole kohaldatavad, kui naine laiema maksukohustise on oma kanda võtnud.

Peatükk 8.

Abielulepingust ja teistest abikaasade-vahelistest õiguslikkudest tehingutest.

§ 1. Kihlatud või abikaasad võivad abielulepinguga määrata, et vara, mis ühele neist kuulub või osaks langeb ja mis muidu tema naitumisosavara oleks, on tema erivara. Abielulepinguga võib kokku leppida, et vara, mis muidu ühe abikaasa erivara oleks, on tema naitumisosavara, kui 6. peatüki § 8 vastupidist ei järeldu.

Üle selle, mis siin määratud, ei tohi kihlatud või abikaasad kokkuleppe teel ette võtta mingisuguseid kõrvalekaldumisi sellest, mis see seadus abikaasade varade üle sisaldab.

§ 2. Tahab kihlatu teisele kihlatule vara anda, mis abiellumisel sellele kuuluks, või tahab abi-

kaasa oma abikaasale midagi anda, peab selle kohta abieluleping sõlmitama. Säärane leping ei ole nõutav siis, kui on tegemist tavaliste kingitustega, mille väärtus on kokkukõlas andja varalise seisukorraga.

Abikaasa poolt endale võetud kohustis abielu kestel teisele abikaasale raha või midagi muud anda, on jõuta juhul, kui vastutasu ei anta, ka siis, kui esitatakse nõudmise kohta kirjalik tõendus.

§ 3. Abikaasa, kes oma tuludest kalendriaasta jooksul säästab, võib abielulepingu sõlmimiseta enne järgneva aasta lõppu teisele vastutasuta anda kuni pool säästisest. Säärane and on võlastajate suhtes maksvusetu, kui mitte selle üle ei esitata kirjalikku tunnistajate poolt tõestatud tunnistust, kus on säästise suurus märgitud, ja kui andja veel vara omas, mis nähtavalt tema võlale vastas.

§ 4. Kui abikaasad abielulepinguta omavahel lepivad kokku vara üksteisele üle anda, saab üks abikaasa seda kokkulepet võlastajate vastu ainult siis maksmata panna, kui tõestatakse või oludest selgub, et kokkulepe ei ole laadilt selline, et tema maksvuseks on vajalik abielulepingu sõlmimine.

§ 5. On § 2. ette nähtud kinkimine olnud ja kui ei ole tegemist sama seadusekoha esimese lõike teises punktis ette nähtud juhuga, ei suuda

kinkija tasuda võlga, mille eest ta vastutas, kui kinkimine § 12 alusel maksvuse omandas, vastutab teine abikaasa selle eest, mis puudub, üleantud vara väärtuseni, kui tema ei suuda tõestada, et andjal jäi veel vara, mis ilmsesti tema võlale vastas. On antud vastutasu, arvatakse see üleantud vara väärtusest maha. On see täielikult või osalt kingisaaja süüta kaduma läinud, peab teda vastavalt vastutusest vabastama.

Kui andja vara on konkurssi läinud, või selgub panditamisel, et vahendeid võlakatteks ei ole, või juhul, kui ta kaupmehena on oma maksmised lõpetanud, või kui selgub, et tema vara seiskord on nii halb, et esimeses lõikes ette nähtud õigusepärane võlatasumine ei või järgneda, tuleb teisel abikaasal võla eest nimetatud lõikes ette nähtud määrani vastutada ka siis, kui ei ole kindlaks tehtud, kui palju andjal puudub.

Juhul, kui hagi kingi tagasiandmise üle andja konkursitombule esitatud, ei saa saaja vastutust selle §-i järgi teostada.

§ 6. Toetab üks abikaasa teist tema tulutoovas töös, tuleb temale vastav tasu tema töö eest arvata ka siis, kui kokkulepet tasu üle ei ole, kui nähtub, arvestades töö liiki ja teisi olukordi, et vastav tasu töö eest anda tuleb.

Kui eelmises lõikes ette nähtud tasunõudmise hagi enne kalendriaasta lõppu, mille kestel töö sooritatud, ei esitata, on hagi esitamise õigus aegunud, kui selle kohta pole teist kokkulepet.

§ 7. On abikaasa oma vara teisele valitseda andnud ja kui abikaasad on kokku leppinud või nähtub olukorrast, et see, kes vara vastu võtab, võib selle tulused perekonna ülalpidamiseks tarvitada, peab vaidluse korral selle üle, mil määral tulused selleks on tarvitatud, viimase seletust arvesse võtma, kui vastupidist ei tõestata ning see asjaoludest ei järeldu.

On abikaasa, kes vara teisele valitseda andnud, õigusest, seda ülesannet tagasi võtta, loobunud, siis ei ole see siduv.

§ 8. Määrused kokkuleppe kohta ühe abikaasa ülalpidamise kohustise suhtes ja teatud kokkulepete üle lahutuse ja abielu lõppemise kohta, samuti kokkulepete üle, mis puutuvad varajagamisse või viimasega ühenduses olevasse, leiduvad käesoleva seaduse 5., 11. ja 13. peatükis.

§ 9. Kihlatud või abikaasad võivad abielulepingut ka teovõimetutena sõlmida. Kuid selleks peab olema eestkostja nõusolu, kui ei ole tegemist säärase vara üleandmisega, mida teovõimetu ise käsustada võib.

Samad määrused maksavad § 3 ette nähtud üleandmise kohta; nimetatud paragrahvi määrusi üleandmise maksvuse eelduste kohta võlastajate suhtes peab samuti rakendama üleandmise nõusolu saavutamisel eestkostjalt.

§ 10. Abieluleping peab olema kirjalik ja tunnistajate poolt tõestatud. Kui eestkostja nõusolu

on nõutav, peab see olema siin ette nähtud viisil antud.

§ 11. Abieluleping esitatakse selle koha kohtule, kuhu mees kostjana nõudeasjas allub. Kui mees ei ole kohustatud sääraseis nõudeasjus Rootsi kohtu ette ilmuma, tuleb esitada leping selle koha kohtule, kuhu naine kostjana allub.

Ei ole neid eeldusi asjakohasele kohtule allumiseks, tuleb abieluleping Stokholmi Linna-kohtule esitada.

Kohus protokollib abielulepingu ja saadab sellest viibimata ära kirja ühes kuupäeva märkimisega, millal abieluleping kohtule esitatud, abieluregistreerimise asutisele.

§ 2 ette nähtud juhtudel tuleb kohtul kuulutus avaldada selle üle ametlikus ja ühes kohalikus lehes.

Ei sisalda abieluleping täielikke andmeid abi-kaasade nime, seisuse ja elukoha üle, peab kohus need andmed nõutama ja nad edasi andma registreerimise asutisele.

Ei esitata kohtule abielulepingu tõestatud ära kirja, valmistab kohus ära kirja palve esitaja kulul.

§ 12. Kihlatute vahel sõlmitud abieluleping hakkab maksma abielusõlmimisega, kui ta esitatakse kohtule linnades ühe kuu jooksul ja maal hiljemalt esimesel kohtuistungil, mis aset leiab ühe kuu möödudes abiellumisest arvates. Enne kohtule esitamist ei ole ta maksev.

Peatükk 9.

Varalahususest.

§ 1. Abikaasal on õigus varalahusust nõuda:

1) kui teine abikaasa jätab hooletusse oma majanduslikud asjad, oma naitumisosavara käsutamise õigust kurjasti tarvitades või muul viisil otstarbetute toimingutega põhjustab märksa selle vähenemist, või kutsub sellega esile hädaohu selliseks vähenemiseks, ja

2) juhul, kui teise abikaasa vara läheb konkurssi.

§ 2. Abikaasad võivad ühisel soovil varalahusust nõuda.

§ 3. Vara, mis abikaasa peale varalahususe nõude esitamist soetab, jääb varalahususe otsustamise puhul tema erivaraks.

§ 4. Varalahususe otsusele järgneb varajagamine; mis seejuures ühele abikaasale langeb, jääb tema erivaraks.

§ 5. Varajagamiseni on kumbki abikaasa õigustatud niivõrt, kuivõrt see § 6 määrustele vastu ei käi, oma naitumisosavara, mis temale enne varalahususe nõude esitamist kuulus, käsustama.

Abikaasa on kohustatud varajagamisel aru andma oma vara valitsemise ja selle tulude üle.

§ 6. Kui varalahusust nõuab üks abikaasa ja selleks mõjuva põhjuse esitab, tuleb ühe abikaasa vastaval nõudel, kui see tema õiguse kindlustuseks tarvilik, naitumisosavara, mida teine abikaasa § 5 vastavalt käsustab, väärtuseni, mis sellest varast varajagamisel esimesele abikaasale osaks langeb, erilise hoolekande ja valitsuse alla panna varalahususe nõude arutamiseni, kus jaataval otsustamisel varajagamine järgneb või varalahususe nõue jäetakse rahuldamata.

Eraldamine teise abikaasa nõude puhul ei leia aset, kui abikaasa esitab kohtu poolt heaks kiidetud kindlustise osa suhtes, mis langeks varajagamisel abikaasale, kes eraldamist nõuab.

On varalahusus lubatud, on kumbki abikaasa eelnimetatud viisil õigustatud nõudma, et naitumisosavara, mis on teise abikaasa valitsemisel, varajagamiseni erilise hoolekande või valitsuse alla pandaks.

Esimeses lõikes ette nähtud määruse andmisel tuleb ka lähemalt määrata, kuidas seda vara või selle tulusid perekonna ülalpidamiseks ja muudeks vajalikeks kuludeks tarvitada.

§ 7. Naitumisosavara, mida üks abikaasa § 5 alusel käsustab, võib, vaatamata varalahususe nõudele või sellega ühenduses olevale otsusele, tema võla eest panditada. On aga säärane vara vastavalt § 6 erilise hoolekande või valitsuse alla pandud, ei või seda tema võla eest panditada. Küll võib seda teha siis, kui teine abi-

kaasa ka võla eest vastutab või kui see vara kas hüpoteegi alusel või muul viisil eriti selle eest vastutab.

§ 8. Läheb abikaasa vara enne varajagamist konkurssi, või on konkursi tagajärjel varajagamine tühistatud, tuleb naitumisosavara, mida see abikaasa § 5 alusel käsustab, konkursivalitsuse hoole alla panna, kuni varajagamisel kindlaks tehakse, mis sellele abikaasale osaks tuleb. Konkursivalitsus aga ei ole takistatud seda vara tarbe korral võõrandama.

Konkursi puhul eraldamine § 6 alusel ei ole maksev.

§ 9. Ei ole varalahususe nõude kohtuliku arutuse kestel nõude esitamise aegse abikaasade varandusliku seisuga passiva ja aktiva nimistut koostatud, tuleb seda pärast varalahususe otsustamist teha. Varade nimistule peab abikaasa vande all alla kirjutama ja ära kiri sellest esitatakse kohtule.

Ei ole varanimistu ära kirja kolme kuu jooksul, varalahususe otsustamisest arvates, esitatud, laseb kohus magistraadiliiget, provintsiaalprokurööri, kohtuteenijat või mõnd teist vastavat isikut nimistu koostada.

Kumbki abikaasa peab vande all tõetruult oma aktiva ja passiva üles andma. Ülesande täitja saab varanimistu ära kirja kohtule.

On nõutud varalahusust ja hagi esitatud ainult ühe abikaasa poolt ühes kaaluvate põhjuste esita-

misega, tuleb kohtul ühe abikaasa nõudel eelnimetatud ettekirjutuste järgi kellelegi teha ülesandeks koostada varanimistu.

Ülesande täitja annab kummalegi abikaasale ühe varanimistu eksemplari ja saadab kohtule selle ära kirja ühes kuupäeva märkimisega, mil abikaasad varanimistu kätte said.

Esitatud varanimistu tõelikkust peavad abikaasad kohtu ees vandega tõendama, kui seda nõuab üks abikaasa või võlastaja, kelle nõue enne varajagamist tekkinud.

Peatükk 13¹.

Varajagamisest.

§ 1. Varajagamine, mis varalahususe, abielu tühistamise, kodulahususe, abielulahutuse või ühe abikaasa surma puhul aset leiab, toimetatakse selles korras, mis päranduseseaduses päranduse jagamise kohta ette nähtud, silmas pidades käesoleva peatüki määrusi.

Mis selles peatükis abikaasa suhtes ette nähtud, maksab ka tema pärijate suhtes, kui abikaasa surnud, sedavõrt, kuivõrt see teisiti ei ole määratud.

¹ Peatükk 10: „Abielu tühistamisest“; peat. 11: „Kodulahususest ja abielulahutusest“; peatükk 12: „Erimäärused abielu lõpetamise kohta abikaasa surma tõttu“ on välja jäetud,

§ 2. Vastutab abikaasa võla eest, mis on tekkinud enne varalahususe nõude tõstmist, abielu tühistamist, kodulahususe või abielulahutuse saavutamist, või juhul, kui varajagamine leiab aset ühe abikaasa surma tõttu, enne surma-juhtu, tuleb võla eest vastutaja abikaasa naitumisosavarast temale tulev vara võla katteks, või juhul, kui mõlemad abikaasad võla eest vastutavad, selle osa võla katteks, mis temal tasuda tuleb, maha arvata.

On võlg tekkinud enne abiellumist ja abielu sõlmimisel vastutas erivara või 6. peatüki § 1 teises lõikes mõeldud vara, mis varajagamisele ei lähe, kas hüpoteegi alusel või muul põhjusel eriti selle võla eest, või kui abikaasa enesele võla saanud majanduslikkude toimingute hoole-
tussejätmise tagajärjel või mõne muu ebakohase käitumisega kas kõnesoleva vara soetamisel või suurendamisel, tuleb esimeses lõikes tähendatud varast selle võla katteks ainult see osa maha arvata, mis nimetatud varaga võlatasumisel puudu jääb.

§ 3. On võlakohustiste katteks § 2 alusel osad eraldatud, jagatakse abikaasade naitumisosavarade ülejääk abikaasade vahel ühesuurus-
teks osadeks, kuivõrt 6. peatüki § 7, 10. peatüki § 5 või 9, 11. peatüki § 22 või 23 teise lõike määrused või ka alljärgnevad määrused §§ 4 kuni 12 teisiti ei määra.

§ 4. Jagamisel võib kumbki abikaasa või, juhul, kui teine abikaasa surnud, ellujäänud abi-

kaasa temale kuuluvaid rõivaid ja teisi esemeid, mis ainuüksi tema isiklikuks tarvituseks määratud olid, välja jätta, siiski aga mitte suuremas väärtuses, kui see abikaasade varanduslikku olukorda arvestades kohane on.

§ 5. Läheb naitumisosavara § 2 alusel ühele abikaasale võla katteks, on teisel abikaasal õigus abikaasade naitumisosavarast kahjutasu saada.

§ 6. On abikaasa oma majanduslikud toimingud hooletusse jätnud, oma naitumisosavara käsustamise õigust kurjasti tarvitanud või muu oma seisukorraga mitte kokkukõlas oleva käitumisega põhjustanud naitumisosavara olulist vähenemist, on teisel abikaasal õigus abikaasade naitumisosavarast kahjutasu saada. Kui sellest ei piisa ja kahjutasuks kohustatud abikaasal on erivara, tuleb poole puuduva vara vastutasu võtta erivarast, mis peale võlgade katmist üle jääb.

§ 7. § 6 ette nähtud kahjutasu õigus on abikaasadel ka siis, kui teine abikaasa naitumisosavara on tarvitanud erivara soetamiseks või suurendamiseks, või säärase vara, millest 6. peatüki § 1 teises lõikes juttu ja mis varajagamisel arvesse ei võeta, või võlgade katteks, mis enne abiellumist tehtud, millest § 2 teises lõikes juttu.

§ 8. Abikaasa, kes on oma erivara oma naitumisosavara suurendamiseks kulutanud, saab naitumisosavarast vastavat tasu.

§ 9. Ei tasuta ühele abikaasale tulevat kahjutasu täielikult, siis pole temal puuduva osa alusel teise abikaasa vastu nõudeõigust.

§ 10. 10. peatüki § 6 või 10 või 11. peatüki § 24 alusel makstav kahjutasu tuleb varajagamisel võtta säärasest teisele abikaasale tulevast varast, mis viimase võlgade katteks ei lähe.

Sama määrus maksab toetuse kohta, mis abikaasa teisele 11. peatüki § 26 alusel ühekordselt maksma peab.

§ 11. Vastutavad abikaasad vastavalt § 2 solidaarselt võla eest, võib kumbki neist nõuda emba-kumba, kas maksab teine nii suure osa sellest võlast, mis temale tuleb, või annab esimesele abikaasale maksu kindlustuse. Ei tehta seda, tuleb nõude esitaja nõudel ja juhul, kui ta ka ühtlasi võlatasumise kohta kindlustuse annab, ülalnimetatud võlaosa katteks vara sellest varast anda, mis varajagamisel teisele abikaasale pärast teiste võlgade katmist üle jääb. Esimene abikaasa on sel juhul üksi võla eest vastutav.

§ 12. Kui varajagamine järgneb ühe abikaasa surma tõttu ja kui vara, mis siinjuures ellujäänud abikaasale osaks saab, on tähtsusetu, tema on õigustatud teise abikaasa naitumisosavarast võtma tavalist vallasvara, tööriistu ja muud vallasvara, mis tema kutse jätkamiseks vajalik, kuigi seetõttu pärijate osa väheneks.

§ 13. Osade eraldamisel on kumbki abikaasa, või, juhul, kui üks neist on surnud, ellujäänud abikaasa õigustatud oma ossa saama tööriistu ja muud vallasvara, mis temale ta kutse jätkamiseks tarvilik. Peale selle on kummalgi abikaasal õigus oma ossa saada seda, mis kuulus tema naitumisosavara hulka. Tal on õigus saada seda maatükki, mis tema naitumisosavara hulka kuulus, samuti muud tema naitumisosavara hulka kuuluvat vara, mille vastu tal erilistel põhjustel huvi on, ka siis, kui see vara väärtuselt ületab temale tuleva osa ja kui ta sularahas teisele tema osa puudujäägi katab.

Kui ühe abikaasa erivara läheb teise abikaasa vastutasu katteks, nagu see § 6 või § 7 ette nähtud, tuleb vastutasu võtta säärasest varast, mis abikaasa ise õigustatud üles andma.

Juhul, kui üks abikaasa surnud, on õigus, mis esimeses lõikes ette nähtud, pärijatel ainult alanevas joones; neil on säärane õigus ainult maatüki suhtes, mis abikaasa otseliinis ülenevalt sugulaselt või selle pärimisõigustatult on omandanud.

§ 14. Kui üks abikaasa varajagamisel on loobunud sellest, mis käesoleva peatüki määruste järele temale osaks saab ja kui ta ei suuda võlga, mis enne varajagamist tehtud, tasuda, siis vastutab puudujääva osa eest teine abikaasa selle väärtuseni, mis tema selle tõttu enam sai, kui ta ei suuda tõestada, et esimene abikaasa peale varajagamist omas vara, mis ilmsesti tema tolle-

aegsetele võlgadele vastas. On loobuja abikaasa konkurssi asetatud, või on panditamisel selgunud, et tema ei omanud küllaldaselt aktiivat võla katteks või kaupmehena oma maksmised lõpetanud või kui osutub nii maksujõuetuks, kus võib oletada, et ta võlga, nagu esimeses lõikes ette nähtud, korrapäraselt õiendada ei suuda, vastutab teine abikaasa võla puudujääva osa eest väärtuseni, mis nimetatud lõikes ette nähtud.

Kui on varajagamine toimunud ühe abikaasa ja teise abikaasa pärijate vahel ja kui pärijad on enam saanud, vastutavad nemad solidaarselt maksukohustise eest, mis esimeses lõikes mõeldud.

§ 15. On vara jaotatud, võib kumbki abikaasa selle üle tunnistuse kohtule esitada. Kohus peab viibimata tunnistuse esitamisest ja esitamise kuupäevast abieluregistreerimise asutisele teatama, samuti seda avaldama ametlikus ja ühes kohalikus lehes. Kui abikaasa varajagamisel suurel määral oma õigusest loobunud ja kui tema vara läheb nõude alusel, mis ühe aasta kestel pärast varajagamise tunnistuse kohtule esitamist tõstetud, konkurssi, tühistatakse varajagamine võlastajate nõudel, vastavalt konkursiseaduse määrustele.

Kui üks abikaasa surnud ja tema pärijad on loobunud, ei ole esimese lõike teise osa määrused rakendatavad.

Peatükk 14¹.

Abikaasade lepitamisest.

§ 1. 11. peatüki § 2 esimeses lõikes ette nähtud juhul või mingisuguse abikaasadevahelise tüli puhul, või kui nad ei jõua kokkuleppele ülalpidamise kohustises või 8. peatüki § 6 või 7 ette nähtud küsimusis, võib üks abikaasa paluda selle Rootsi koguduse õpetajat, kus abikaasad hingekirjas, või üks neist hingekirjas, või säärase võõra koguduse õpetajat, kelle vaimulikud talitused lubatud ja kuhu hingekirja abikaasad või üks neist kuulub, või selle koha, kus abikaasad või üks neist elavad, esimese astme kohtu eesistuja poolt vahemeheks määratud isikut, või koguduse poolt, kus abikaasadel või ühel neist elukoht, § 2 alusel abikaasadevaheliste tülide puhul vahemeheks määratud isikut neid lepitada.

§ 2. On kogudus otsustanud, et koguduses tuleb abikaasadevahelise tüli asjus vahemehed valida, või on muidu tarvidus säärase vahemehe järgi, peab maal koguduse eestseisus, Stokholmis ja teistes linnades magistraat, või kus magistraati ei ole, linnavalitsus vähemalt ühe mehe ja ühe naise valida. Vahemehed valitakse ka-

¹ Peatükk 15: „Protsessimäärused“; peat. 16: „Üldmäärused“ on välja jäetud.

heks kalendriaastaks. Paneb üks vahemees enne seda aega, milleks ta valitud, oma ameti maha, tuleb ülejäänud ajaks keegi teine nimetada.

§ 3. Vahemees kutsub abikaasad enda juurde. Tal peavad abikaasade leppimatuse või tüli põhjused teada olema ja ta peab katsuma abikaasasid lepitada.

Soome abieluseadus.

II osa.¹

Abikaasade õiguslikud vahekorrad.

1. peatükk.

Üldmäärused.

§ 30. Kui abielu on sõlmitud, peavad mees ja naine, teineteist toetades, ühel nõul toimima perekonna huvides.

§ 31. Abikaasad on omavahel üheõiguslikud, kui mitte järgnevaga teisiti ei ole määratud.

Abikaasade eestkosteõiguste kohta oma laste suhtes maksavad erimäärused.

§ 32. Naine saab naitudes mehe perekonnanime. Ta võib siiski, kui ta soovib ja sellest enne laulatamist laulatajale teatab, tarvitada seda

¹ I osa: „Abielu sõlmimine“ on välja jäetud.

nime, mis tal oli enne naitumist, ja oma mehe nime nõnda ühendatult, et tema nimi tuleb enne mehe nime.

Abielus sündinud lapsed saavad oma isa perekonnanime.

§ 33. Abielu ei piira abikaasa lepingutetegevise võimet niivõrt, kuivõrt 2. peatükis teisiti ei ole määratud, ega ka tema õigust esineda kohtus nõudjana ja kostjana.

Abikaasad võivad ka omavahel sõlmida lepinguid, arvesse võttes siiski 3. peatüki määrusi.

2. p e a t ü k k.

Abikaasade varandus.

§ 34. See varandus, mis abikaasa omab naitudes, kuulub ka edaspidi temale. Niisama on tema varandus ka see, mis tema saab abielu ajal.

§ 35. Kummalgi abikaasal on naitumisosa teise abikaasa varanduse suhtes. Selle põhjal saavad varajagamisel ellujäänud abikaasa ja surnud abikaasa pärijad või kumbki abikaasa poole abikaasade varanduse puhasvarast sellekohaselt, mis IV osas lähemalt määratakse.

Naitumisosa ei ole varanduse suhtes, mille kohta abielulepingus või kingituseaktis või testa-

mendis on erimäärused, ega ka selle suhtes, mis on tulnud niisuguse varanduse asemele. Kui on peale selle määratud, et naitumisosa ei ole ka niisuguse varanduse tulude suhtes, siis tuleb kohaldada ka seda määrust.

Õiguse kohta, mida ei saa edasi anda või mis iseloomult isiklik, tuleb naitumisossa puutuvaid määrusi kohaldada ainult niivõrt, kuivõrt need ei ole vastuolus niisuguse õiguse kohta eraldi maksimate määrustega.

Kui abikaasa varandus on läinud konkurssi, siis ei ole kummalgi abikaasal naitumisosa teise abikaasa varanduse suhtes, kui teine abikaasa aasta jooksul, arvates konkursi algamisest, esitab selle kohta kirjaliku nõude § 43. nimetatud ametnikule. Kirjaliku nõude suhtes, millest siin kõneldakse, tuleb kohaldada neid määrusi, mis nimetatud paragrahvi teises lõikes on antud abielulepingu kohta.

§ 36. Kumbki abikaasa valitseb oma naitumisosavara §§ 37.—39. määratud piirides.

§ 37. Abikaasa peab hoolitsema oma vara eest, mille suhtes teisel abikaasal on naitumisosa, nõnda et see vara põhjusest ei väheneks teise kahjuks.

§ 38. Abikaasa ei tohi võõrandada või võla eest panditada kinnisvara, mille suhtes teisel abikaasal on naitumisosa, kui viimasenamainitu selleks pole andnud kirjalikku nõusolu.

Kui üks abikaasa teise nõusoluta on teinud esimeses lõikes nimetatud tehingu, siis on see tühine, kui teine abikaasa selle kohta esitab nõude kuue kuu jooksul pärast seda, kui asjaolud temale on saanud teatavaks. Kui abikaasa sureb enne nõude esitamise aja möödumist, siis on tema pärijatel samasugune õigus, arvates tema surmast.

Käesoleva paragrahvi määrusi tuleb kohaldada ka niisuguse teise maa peal asuva ettevõtte suhtes, mis maa valdamisõigust võib võõrandada kolmandatele isikutele maaomaniku arvamust küsimata.

§ 39. Abikaasa ei tohi teise abikaasa nõusoluta võõrandada vallasvara, mille suhtes viimase naimainitud abikaasal on naitumisosa ja mis kuulub abikaasade ühiselt tarvitatava korteri vallasvara hulka või teise abikaasa tarvilikkude tööriistade hulka või on määratud laste isiklikuks tarvitamiseks. Kui teise abikaasa arvamust ei ole võimalik nõutada või seda tuleks nõutada suurte raskuste ja ajakuluga, siis ei ole tema nõusolu tarvilik.

Kui esimeses lõikes nimetatud vara on võõrandatud määrustevastasel ja omandaja ei ole toiminud heas usus, siis on võõrandamine tühine, kui teine abikaasa selle kohta hagi esitab kolme kuu jooksul, arvates sellest, kui võõrandamine temale teatavaks sai, või hiljemalt kuue kuu jooksul, arvates sellest, kui varandus oli omandajale

üle antud; nõudjal on õigus pidada mainitud varandust oma hoole all nii kaua kui selle kohta võib kohaldada esimese lõike määrusi.

Käesolevas paragrahvis võõrandamise kohta antud määrusi tuleb kohaldada ka panditamise suhtes.

§ 40. Kui abikaasa §§ 38. või 39. mainitud juhtudel keeldub nõusolu andmisest kinnisvara kinnistamiseks või vallasvara võõrandamiseks või panditamiseks, siis võib kohus nõudmise peale lubada seda siiski, kui keeldumiseks ei leita olevat mõjuvaid põhjusi.

3. p e a t ü k k.

Abielulepingud ja abikaasade-vahelised kingitused.

§ 41. Enne abielu või abielu ajal sõlmitud abielulepingus võivad kihlatud või abikaasad määrata, et naitumisosas ei ole niisuguse varanduse suhtes, mida üks või teine neist omab või või mida tema hiljem saab. Samas korras võib ka leppida kokku selle kohta, et abikaasal on naitumisosas varanduse suhtes, mille suhtes temal varem sõlmitud abielulepingu järgi ei oleks olnud niisugust õigust.

Peale siinnimetatud erandite ei tohi kihlatud või abikaasad omavahelistes lepingutes teha

erandeid sellest, mis on määratud abikaasade varanduslikkude vahekordade suhtes.

§ 42. Abieluleping tuleb sõlmida kirjalikult. Teovõimetu isik peab muretsema selleks ka oma eestkostja kirjaliku nõusoleku.

§ 43. Abieluleping tuleb esitada selle koha kohtule, kus mehel on korter ja kodu, või kui ta ei ole Soomes, siis Helsingi raekohtule (raastuvanoikeus).

Kohus kannab abielulepingu vastavasse protokolli ja toimetab viibimata kuulutuse lepingu esitamisest ametlikkudesse ajalehtedesse.

Kui kohus ei pea istungeid, siis võib abielulepingu maal esitada kohtunikule, kes peab hoolitsema selle eest, et selle §-i teise lõike määrused täidetakse.

§ 44. Abieluleping, mille on sõlminud kihlatud, hakkab maksma abielu sõlmimisega, kui see esitatakse kohtule või § 43. kolmandas lõikes mainitud juhtudel kohtunikule ühe kuu jooksul, arvates päevast, mil abielu sõlmiti; muidu maksab abieluleping sellest päevast, mil see on kantud kohtuprotokolli.

§ 45. Kui kihlatu tahab teisele kihlatule kinda vara, mille viimasenamainitu saab abielu sõlmimisel, siis tuleb kohaldada § 42. abielulepingu kohta antud määrusi. Niisuguse kingi suhtes tuleb kohaldada ka §§ 43. ja 44. mää-

rusi. Abielu ajal ei tohi üks abikaasa teisele vara kinkida.

Eespoolöeldu ei maksa harilikkude kinkide suhtes, mille väärtus on kokkukõlas kinkija seisukorraga.

Kui kihlatu on kohustunud abielu ajal vastutasuta andma teisele abikaasale raha või muud varandust, siis ei ole see kohustis siduv, kuigi selle kohta on sõlmitud kirjalik leping.

4. p e a t ü k k.

Perekonna ülalpidamine.

§ 46. Abikaasad peavad oma võimete kohaselt rahaga, koduse tegevusega või muul viisil võtma osa perekonna ülalpidamisest.

Perekonna ülalpidamiseks loetakse seda, mida vajatakse abikaasade seisukorra kohaselt ühise majapidamise ja lastekasvatuse tarvis ja kummagi abikaasa eriliste tarvete rahuldamiseks.

§ 47. Kummalgi abikaasal on õigus hariliku kombe kohaselt muretseda ühiseks majapidamiseks ja lastekasvatamiseks tarvilikud vahendid; seda, mida on tarvis abikaasa eriliste tarvete rahuldamiseks, peab ta muretsema ise.

§ 48. Kui see, mida abikaasa perekonna ülalpidamiseks peab rahas andma, ei ole piisav

nendeks kuludeks, mille eest tema peab hoolitsema, siis on teine abikaasa kohustatud kohaste summade näol andma tarvitamiseks vajalise raha.

§ 49. Kui abikaasa jätab silmanähtavalt hoolitusse oma kohustise perekonna ülalpidamisest osa võtta või anda raha teise abikaasa tarvitamiseks, siis võib kohus kohustada teda andma teisele abikaasale iga kuu, iga nädal, või muul sobival ajal raha nendeks ülalpidamiskuludeks, mille eest ta peab hoolitsema, või mis kohus, tutvudes olukorraga, leiab olevat põhjendatud tema kanda usaldada.

Nõudja palvel võib niisuguses asjas, millest kõneldakse esimeses lõikes, teha esialgse määruse, kuni asi on lahendatud kohtuotsusega.

§ 50. Nende kulude eest, mis abikaasal kalendriaasta kestel on olnud perekonna ülalpidamiseks üle nende kulude, mis tema oleks olnud kohustatud tasuma, ei ole temal õigust nõuda teiselt abikaasalt nende kulude tasumist, välja arvatud need juhud, kus ülekulutused on olnud suured ja nõudmine on õiglane olukorda arvestades.

Tasumise nõuet ei või esitada pärast ühe aasta möödumist, arvates kalendriaasta lõpust.

§ 51. Ka sel juhul, kui abikaasad vahekordade halvenemise tõttu elavad lahus, peab abikaasa § 46. määratud alustel osa võtma teise abikaasa ja nende laste ülalpidamisest, kes on viimasena mainitud abikaasa hoolitsemisel; kui siiski üks

abikaasadest on peaasjalikult süüdi kooselu lõpetamises, ei või teist abikaasat kohustada andma temale ülalpidamisraha, kui seks ei ole eriliselt kaaluvaid põhjusi. Abikaasat võib ka kohustada andma teisele abikaasale tarvitamiseks niisugust vara, mis kuulub nende ühiseks tarvitamiseks määratud korteri vallasvara või teise abikaasa tööriistade hulka või on määratud laste isiklikuks tarvitamiseks. Kui abikaasa vara on sel viisil antud teisele abikaasale, siis ei piira leping, mille omanik sõlmib selle varanduse kohta kolmanda isikuga, mitte nimetatud tarvitamise õigust.

5. p e a t ü k k .

Abikaasade võlad.

§ 52. Kumbki abikaasa vastutab üksinda nende võlgade eest, mis ta teinud enne abiellumist või selle ajal.

Võla eest, mille üks või teine abikaasa on teinud perekonna ülalpidamiseks, vastutavad mõlemad abikaasad solidaarselt.

Teise löike määrusi ei tule kohaldada rahavõla suhtes, mille üks abikaasa on teinud, ega ka siis, kui võlastaja teadis, et abikaasad vahekordade halvenemise tõttu elavad lahus.

§ 53. Võla eest, mis mõlemad abikaasad teinud abielu ajal, vastutavad mõlemad abikaasad teineteise eest, kui ei ole teisiti kokku lepitud.

§ 54. Kui võlastaja tahab ühelt abikaasalt nõuda niisugust teise abikaasa poolt tehtud võlga, millest kõneldakse § 52. teises lõikes, siis peab ta nõude algatama kahe aasta jooksul, arvates tähtpäevast, või kui võlg nõudmisel tasutav, siis arvates võla algusest; nõudeõigus kustub, kui nõuet selle aja jooksul ei ole esitatud.

§ 55. Kui abielu lõpetamisel leidub võlg, mis tehtud mehe eriliste tarvete rahuldamiseks, siis ei ole naine kohustatud vastutama selle eest niisuguse varaga, mille tema abielu lõpetamise järel on oma tööga teeninud.

§ 56. Kui üks abikaasa kurjasti kasutab oma õigust niisuguse võla tegemiseks, mille eest ka teisel tuleb vastutada, siis võib kohus temalt võtta nimetatud õiguse. Niisuguse otsuse võib kohus tühistada, kui abikaasad selle kohta kokku lepivad, või kui muutunud olukorrad annavad selleks põhjust.

Kohtuotsus tuleb viibimata välja kuulutada nii, nagu kuulutamise kohta on määratud juhtudel, kus keegi määratakse eestkostmise alla. Kui otsus tühistatakse, siis tuleb ka sellest kuulutada samal viisil.

6. peatükk.

Erimäärused.

§ 57. Abikaasa saab oksjonil ja konkursil oma võla eest, mis ta andnud teisele abikaasale, rahulduse alles kõikide teiste võlastajate järel; temal ei ole oma võla kohta ka pandiõigust või eesõigusi ega ka arestiõigust teise abikaasa varanduse suhtes.

Ülalöeldu ei maksa siiski niisuguse võla suhtes, mis on tekkinud ühe abikaasa poolt teise vastu tehtud kuriteol, ega takista ka pandiõiguse tekkimist maksmata kaubahinna kohta ega piira abikaasa konkursitombu õigust.

Kolmandatel isikutel, kellele ühe abikaasa võlg teiselt abikaasalt üle läinud, ei ole ka suuremaid õigusi, kui abikaasal enesel oli, kui ta teadis või pidi teadma, et võlastajaks oli võlgniku abikaasa. Siinöeldu ei maksa siiski võla suhtes, mis abikaasa juures toimetatud sundtäitmisel või abikaasa konkursi puhul on läinud kolmandatele isikutele.

§ 58. Kui abikaasa võõrandab või panditab abikaasa nõusolekuta sellele kuuluvat või ühist vallasvara, siis on teisel abikaasal õigus seda tagasi lunastada. Kui saaja ei ole toiminud heas usus, või kui vastutasu ei ole antud, siis saab abikaasa varanduse tagasi tasuta.

§ 59. Kui abikaasa on kriminaalse teoga põh-

justanud teise abikaasa surma, või võtnud osa niisugusest kuriteost, siis ei saa tema naitumisosajal põhjal varajagamisel osa kadunu naitumisosavarast. Kui kuritegu on väike, siis võib kohus kaaluda, kas kuriteol peab olema niisugust tagajärge.

§ 60. Abikaasal on õigus nõuda, et teine abikaasa võtaks osa kummagi vallasvara nimistu valmistamisest ja et, juhul, kui ühel või teisel abikaasast ei ole naitumisosajal teatud varanduse suhtes, siis sellest tehtaks nimistusse märkus. Kui seda nõuet ei täideta, siis määratakse abikaasa palvel usaldusmees nimistu valmistamisel teist abikaasat esindama. Nimistu juurde võib abikaasa hankida avaliku notari, politseikomissari või omavalitsuse esimehe tõenduse selle kohta, mis päeval nimistu temale on esitatud. Kui varanduse kohta tekib tüli, siis lahendab kohus, missugune tõestusjõud on nimistul.

§ 61. Kui abikaasa, täitmata jättes § 45. esimese lõike määrusi, enne abielu on kinkinud varandust teisele abikaasale ja võlastaja hiljem kinnitab, et varanduse kinkimist tuleb pidada niisuguseks kingituseks, millest nimetatud lõikes kõneldakse, siis peab abikaasa tõestama, et asi ei ole nõnda.

Seda, mis eespool öeldud tõestamise kohustise kohta, tuleb vastavalt kohaldada ka siis, kui abikaasa abielu ajal on kinkinud varandust teisele abikaasale.

§ 62. Kui abikaasa, nõnda nagu § 45. esimeses lõikes öeldud, enne abielu on kingituseaktiga andnud varandust teisele abikaasale ning hiljem ei suuda tasuda võlga, mille eest ta kingituse andmise ajal juba vastutas, või mille eest vastutus tekkis ühe aasta kestel pärast seda, siis vastutab teine abikaasa puuduva summa suhtes kingituse väärtusega. Kui on saadud vastutasu, siis tuleb see kingituse väärtusest maha arvata. Kui kingitus kingitusesaaja süüta on hävinud täielikult või osaliselt, siis väheneb tema vastutus sellevõrra. Kui kingituseandja on konkursi seisukorras, siis ei või nõuda temalt selgitust selle kohta, kui palju andjal puudub.

§ 63. Kui abikaasa annab teise abikaasa valitsemisele oma vara, siis on viimase nanimetatud abikaasal, kui ei ole teisiti kokku lepitud, või muud ei või pidada eeldatuks, õigus kasutada varanduse tulu perekonna ülalpidamiseks aruandmise kohustiseta; ta peab siiski andma abikaasale selle osa tuludest, mis silmanähtavalt ei ole ülalpidamiseks kulunud.

Abikaasa võib igal ajal tühistada esimeses lõikes nimetatud ülesande, kuigi teisiti oleks kokku lepitud.

§ 64. Kui abikaasa aitab teist abikaasat tema tulutoovas töös ja tahab selle eest saada tasu, siis peab ta tõestama, et selle kohta oli lepitud kokku või et tasumaksmine oli määratud või et tasu-

maksmist töö iseloomu ja teisi olukordi arvestades võib pidada õiglaseks.

Kui tasu suhtes ei ole kokku lepitud, siis ei või selle kohta esitada nõudmist hiljem, kui ühe aasta möödumisel selle kalendriaasta lõpust, mille kestel töö tehti. Niisugune tasu, mis hiljem tasutakse, loetakse kingituseks.

§ 65. Need tarvilikud esemed, mis abikaasa oma isiklikuks tarvituseks on muretsenud selle varandusega, mis teine abikaasa ülalpidamise kohustise põhjal on temale andnud tarvitada, on eelnimetatud abikaasa oma.

§ 66. Kingituseakt, kirjalik nõusolek, abieluleping ja nimistu, millest juttu § 35. teises lõikes ja §§ 38., 42., 45. ja 60., peavad seaduslikkuse omandamiseks olema varustatud kuupäevaga, asjakohaselt olema alla kirjutatud ja kahe teo- võimse isiku poolt õigeks tunnistatud.

IV osa.¹

Vara jagamine.

1. peatükk.

Üldmäärused.

§ 85. On abikaasa surnud või abielu lõppenud kohtuotsuse põhjal, tuleb abikaasa või surnud abikaasa pärijate nõudel varajagamine ette võtta, peale juhtude, kus kummalgi abikaasal ei olnud naitumisosa teise vara suhtes.

Jagamine tähendab kummagi abikaasa naitumisosa õiguse teostamist; kui abikaasadel on ühist vara, siis tuleb mõne asjaosalise nõudel see vara samuti jagada.

§ 86. Abikaasa surma ja varajagamise vahelisel ajal valitsevad surnud abikaasa varandust, mille suhtes ellujäänud abikaasal on naitumisosa, tema ja pärijad koos.

¹ III osa: „Abielu lõpetamine“ on välja jäetud.

Ellujäänud abikaasa on õigustatud nimetatud ajal edasi valitsema ka niisugust vara, mille suhtes teisel abikaasal oli naitumisosa; ta on siiski kohustatud aru andma varajagamise juures selle varanduse valitsemise kohta peale surmajuhtu, niisama ka varanduse tulude kohta.

Kui abielu on lõpetatud kohtuotsusega, siis tuleb teise lõike määrusi vastavalt kohaldada kummagi abikaasa õiguse kohta oma varanduse valitsemise suhtes.

§ 87. Enne kui kõik teadaolevad võlad, mille eest vastutas surnud abikaasa, on makstud, või nende maksmiseks tarvilised summad eriliselt hoiule pandud, ei tohi toimetada jagamist, kui mitte ellujäänud abikaasa ja kadunu pärijad selle kohta üksmeelselt kokku ei lepi, või kadunu varandus ei ole määratud konkursile.

§ 88. Kui abikaasadel oli ühist võlga, siis on abikaasal või surnud abikaasa pärijatel õigus jagamise juures nõuda, et sellest enne jagamist tasutaks teise poole osa, või et selle tasumise kohta antaks kindlustis.

Ühise võla eest, mis on tehtud perekonna ülalpidamiseks, loetakse abikaasad vastutavateks sellises vahekorras, nagu nemad oleksid pidanud andma varandust ülalpidamiseks.

§ 89. Kui abikaasade varandust lahutades mingi vallasvara eseme kohta olukordadest ei

selgu, ega pole ka võimalik tõestada, kumma abikaasa varanduse hulka see ese kuulub või et see on ühisvara, siis tuleb vaadata sellele, nagu oleksid abikaasad selle saanud ühiselt ühe-
suguste õigustega.

§ 90. Jagamise juures, mis toimetatakse abielu tühistamise puhul, tuleb seda vara, mis abikaasal oli abielu sõlmides, või mille tema selle järel on saanud pärandina, kingitusena või testamendi põhjal, niisama ka seda, mis eelnimetatute asemele on tulnud, pidada niisuguseks varanduseks, mille suhtes teisel abikaasal ei ole naitumisosa.

§ 91. Abikaasal on õigus enne jagamist võtta enesele temale kuuluvad rõivad ja teisi esemeid, mis on määratud ainuüksi tema isiklikuks tarvitamiseks, siiski mitte enam, kui abikaasale olukorda arvestades võib pidada õiglaseks.

§ 92. Kui abikaasa on niisuguse vara suurendamiseks, mille suhtes teisel abikaasal on naitumisosa, tarvitanud oma muud varandust, siis saab tema või tema pärijad vastutasu kõige esimesena mainitud varandusest.

§ 93. Kui abikaasa varanduse puhasvara § 99 põhjal kindlaksmääramisel selle väärtusest on maha arvatud nimetatud paragrahvi 2—4 lõikes nimetatud võlad, siis tuleb teisele abikaasale või surnud abikaasa pärijatele anda vastutasu nii-

suguse vara puhasvarast, mille suhtes ühel või teisel abikaasal on naitumisosa.

§ 94. Kui abikaasa, oma majanduslikke asju hoolimatult ajades, vara valitsemise õigust, mille suhtes teisel abikaasal on naitumisosa, kurjasti tarvitades, või mingi muu oma seisukorraga mitte kokkukõlas oleva toiminguga on põhjustanud niisuguse varanduse olulist vähenemist, siis saab abikaasa või surnud abikaasa pärijad vastutasu, mis vastab eelnimetatud asjaolude põhjustatud varanduse puhasvara vähenemisele nõnda, kui määratud § 93. Niisugust vastutasu võetakse siiski mitte enam, kui pool sellest vastutasuks kohustatud abikaasa varandusest, mille suhtes ei ole naitumisosa niivõrt, kuivõrt varandus ei lähe võla katteks.

§ 95. Vastutasu tuleb ka anda nõnda, kui § 94. määratud, kui abikaasa on tarvitanud varandust, mille suhtes teisel abikaasal on naitumisosa niisuguse varanduse muretsemiseks ja suurendamiseks, mille suhtes ei ole naitumisosa või niisuguse võla maksmiseks, millest on kõnelnud § 99. 2—4 lõikes.

§ 96. Vastutasuks, mida jagamisel ei ole suudetud tasuda, ei ole abikaasal või surnud abikaasa pärijatel enam õigust.

§ 97. Kui abielu on lõpetatud kohtuotsusega, tuleb enne jagamist ja kahe kuu jooksul arva-

tes sellest, kui kohtuotsus astub seadusejõusse, abikaasade varandusest ja võlgadest koostada nimistu, kui mitte § 82. määruste põhjal nimistu juba varem ei ole koostatud.

2. p e a t ü k k.

Jagamise toimetamine.

§ 98. Jagamine tuleb toimetada selles korras, nagu on määratud päranduse jagamise kohta, sellejuures täites ka käesoleva peatüki määrusi.

§ 99. Pärast seda, kui abikaasade varandus on eraldatud ja see vastutasu, mille abikaasa § 92. põhjal saab, on arvesse võetud, siis määratakse selle varanduse ülejääk, mille suhtes abikaasadel on naitumisosa, eraldi kummagi abikaasa varanduse osa suhtes nõnda, et varanduse väärtusest arvatakse maha need abikaasa isiklikud võlad, mis on tekkinud enne abielu lõpetamist, ja nendest võlgadest, mille eest abikaasad vastutavad kumbki teineteise eest, nii palju kui tema osale langeb.

Kui varandus, mille suhtes ei ole naitumisosa, abielu sõlmimisel või siis, kui see abielu ajal abielulepinguga määrati või kingituseaktiga või testamendiga abikaasale anti niisuguseks varanduseks, oli panditamisega või muidu eriliselt võla

kindlustuseks, siis tuleb seda võlga esimeses lõikes nimetatud väärtusest maha arvata ainult siis, kui seda võlga ei suudeta tasuda sellest või selle asemele tulnud varandusest. Sama määrus maksab ka võlgade suhtes, mis abikaasa on teinud niisuguse varanduse muretsemiseks või suurendamiseks, mille suhtes ei ole naitumisosa.

Kui võlg on tekkinud sellest, et abikaasa on hoolimatult ajanud oma majanduslikke asju või muidu toiminud oma olukorraga mitte kokkõlas oleval viisil, siis võib seda võlga esimeses lõikes nimetatud väärtusest katta ainult sel korral, kui seda võlga ei suudeta tasuda sellest varandusest, mille suhtes ei ole naitumisosa.

Kui abielu kuulub tühistamisele, tuleb enne abielu tekkinud võlad esimeses järjekorras katta niisuguse varanduse väärtusest, mille suhtes teisel abikaasal § 90. põhjal ei ole naitumisosa.

§ 100. Peale seda, kui on toimetatud § 99. määratud korras ja § 91. lubatud eraldamine abikaasa nõudmisel on sündinud, antakse kummalegi poolele, temale §§ 93., 94., või 95. põhjal kuuluva vastutasu lisaks, pool sellest, mis on järgi jäänud niisuguse varanduse väärtusest, mille suhtes ühel või teisel abikaasal on naitumisosa, niivõrt, kuivõrt § 59. või § 78. kolmanda lõike määrad seda korda ei muuda, või kui teine pool ei saa lisa §§ 101. ja 102. põhjal.

§ 101. Kui, nagu § 88. esimeses lõikes öeldakse, on esitatud nõudmine ühise võla tasumi-

seks või selle kohta kindlustise andmiseks, kui see ei sünni, siis tuleb anda, kui abikaasa võtab kogu võla oma vastutusele ja selle kohta annab kindlustise või, kui pärijad seda teevad, temale, või nendele selle eest, mis jagamisel muidu oleks langenud vastaspoolele niisuguse varanduse liiksaks, mis ei lähe teiste võlgade katteks, või nimetatud poole muu varanduse ülejäägist niipalju, mis vastaks nimetatud poolele võlaosale.

§ 102. Kahjutasu, mille abikaasa abielu lõpetamise puhul on kohustatud tasuma teisele abikaasale, tuleb sedamööda, kui selle peale õigus tekib jagamisel, tasuda niivõrt, kuivõrt sellest langeb kahjutasu maksma kohustatud abikaasale või niivõrt, kuivõrt temal muidu on varandust, mis ei lähe võla katteks. Sama määrus maksab ka teisele abikaasale tasutava ülalpidamisabiraha suhtes, mille peale on tekkinud õigus.

§ 103. Abikaasa, kes jagamisel peab varandust ära andma, võib ise otsustada, mida tema soovib ära anda. Kui ta seda ei tee, siis otsustavad seda jaotamist toimetajad. Niisuguse varanduse asemel, mida ta tahab jätta enesele, võib ta anda raha, varanduse jaotamisel tema kindlaksmääratud väärtuse kohaselt.

Kui abikaasa peab saama varandust teiselt poolelt, siis on temal õigus, vaatamata esimese löike määrustele, omale saada töövahendeid ja muud vallasvara, mida temal on tarvis oma kutse

jätkamiseks, niivõrt, kuivõrt see võib sündida ilma tunduva kahjuta teisele poolele.

Esimese lõike määrusi tuleb kohaldada ka surnud abikaasa pärijate suhtes niivõrt, kuivõrt abikaasale teise lõike põhjal antud erilisest eesõigusest muud ei järgne.

3. p e a t ü k k .

Erimäärused.

§ 104. Kui abikaasa jagamise juures on loobunud sellest, mis temale oleks osaks langenud, ja hiljem ei suuda tasuda enne jagamist tekkinud võlga, siis vastutavad surnud abikaasa pärijad, igaüks iseenese ja üksteise eest, või teine abikaasa selle osa eest, mis puudub, tema poolt üleliia saadud varanduse väärtusega. Kui abikaasa on konkursi seisukorras, siis ei või nõuda selgitust selle kohta, kui palju temal puudub.

Esimese lõike määrusi ei kohaldata, kui jagamine on toimunud abikaasa surma puhul, niisuguse võla suhtes, mille eest vastutas surnud abikaasa.

§ 105. Kui jagamine on toimetatud, siis annavad abikaasa ja surnud abikaasa pärijad selle kohta koostatud protokolli kohtule; protokolli sisseandmisest ja sisseandmise tähtpäevast tuleb viibimata kuulutada ametlikkudes ajalehtedes.

§ 106. Kui abikaasa või surnud abikaasa pärijad ei ole rahul jaotamisega, siis maksab määrus, mis on antud päranduse jagamisega mittehululemise puhuks.

§ 107. Kui kummalgi abikaasal ei ole olnud naitumisosa teise abikaasa vara suhtes, siis on abikaasal või surnud abikaasa pärijatel, kes muidu § 85. põhjal võiksid nõuda jagamise toimetamist, õigus nõuda, et abikaasade varandus tuleb eraldada §§ 104., 105. ja 106. määratud tagajärgedega, ja tuleb siis ka kohaldada § 85. määrusi ühise varanduse jagamise kohta, niisama ka arvesse võtta §§ 89., 97., 101. ja 102. vastavaid osi.

V osa.

Ühised määrused.

1. peatükk.

Ülalpidamisõiguse kindlustamine.

§ 108. Kui abikaasa, kes on kohustatud või kes ülalpidamiskohustise täitmiseks on kirjalikus, tunnistajate poolt alla kirjutatud lepingus kohustunud andma varandust teise abikaasa kasutamiseks või teise abikaasa ja laste ülalpidamiseks, on jätnud täitmata oma kohustise ja nõude peale ei ole andnud kindlustust selle kohustise täitmiseks, siis võib kohus ülalpidamise kindlustamiseks otsustada, et määratud osa abikaasa palgast, selle järele, kuidas see sisse tuleb, maksaks teisele abikaasale. Määrust niisuguse palga kinnipidamise kohta ei või siiski anda niisuguse maksu tasumiseks, mille kohta on õigus tekkinud rohkem kui aasta tagasi, arvates kinnipidamise palve esitamisest.

Kui maksukohuslik abikaasa on oma laste

hooldaja või on kohustatud ülal pidama väljaspool abielu sündinud last, siis ei või palgast kinni pidada rohkem, kui nii palju, et tal võimalus jääb täita oma ülalpidamiskohustist ta laste vastu.

§ 109. Määrust palga kinnipidamiseks tuleb paluda abikaasal, palvele juurde lisades kohtuotsuse või teise dokumendi, millega on määratud maksukohustis, kohtutäiturilt, kes peab, kui ta on nõus palvega, viibimata oma otsusest kirjalikult teatama niihästi asjaomasele tööandjale või sellele ametnikule, kes maksab palka, kui ka maksukohuslikule abikaasale. Kohtutäituri määrust, mida loetakse sundtäitmiseks, tuleb kohe täita, kuigi selle kohta edasi kaevatakse.

Tööandja on kohustatud nõudmisel esitama kohtutäiturile määruse andmiseks vajalikke teateid.

§ 110. Kui palgast kinnipeetud summa makstakse kellelegi teisele peale selle abikaasa, kes on õigustatud seda saama, siis võib mainitud summa välja nõuda tööandjalt või sellelt ametnikult, kelle ülesandeks on palgamaksmine.

§ 111. Kohtutäituril on õigus tema poolt välja antud palga kinnipidamise määrust muuta, kui selleks tekib põhjus.

Kui abikaasa on tasunud tähtajalise maksu ja andnud kindlustise oma ülalpidamiskohustise edaspidise täitmise suhtes, või kui teistel põh-

justel ei ole tarvilik määrust enam maksma jätta, siis kohtutäitur peab määruse tühistama.

§ 112. Palgasummast, mis on peetud kinni juhul, kui abikaasad elavad lahus oma vahekordade halvenemise tõttu, ei või välja nõuda ülalpidamiskohusliku abikaasa teisi võlgu, välja arvatud juhud, kus võlastaja muidu ei võiks kätte saada temale kuuluvat summat ning kui teise abikaasa ja laste ülalpidamine ei olene sellest palgast. Samu määrusi tuleb kohaldada vastavalt ka palgasumma suhtes, mis abielu lõppedes on kinni peetud abikaasa nende laste ülalpidamiseks, kes on teise abikaasa hoole all.

Kui abikaasa varandus on antud konkurssi, siis ei tule konkursi ajal palka, mis kuulub konkursitombule, kinni pidada teise abikaasa või laste heaks.

§ 113. Eespool palga kinnipidamise kohta antud määrused maksavad ka abikaasale makstava pensioni ja kinnitussummade kohta.

2. pe a t ü k k.

Erimäärused.

§ 114. Kohus võib, vaatamata sellele, mida ta on otsustanud abikaasa ülalpidamiskohustise kohta või õiguse kohta kasutada teisele abikaasale kuuluvat vallasvara, ühe või teise abikaasa

nõudmisel oma määrust muuta, kui seda nõuavad täielikult muutunud olukorrad.

Otsust, millest kõneldakse § 49. teises lõikes ja § 81., võib tühistada, kui olukord annab selleks põhjust.

§ 115. Lepingu, mille abikaasad on sõlminud perekonna või teise abikaasa ja laste ülalpidamise kohta, või abikaasa õiguse kohta kasutada teisele abikaasale kuuluvat vallasvara, võib kohus abikaasa nõudmisel muuta, kui ta leiab, et leping on silmanähtavalt ebaõiglane või kui muutunud olukorrad annavad selleks põhjust.

Samad määrused on maksvad ka siis, kui kahjutasu ja varanduse jaotamise kohta abielu lõppemise puhuks tehtud leping on silmanähtavalt ebaõiglane.

§ 116. Kohtuotsuse laste hooldamise või abikaasa ülalpidamiskohustise kohta võib kohe täita, nagu oleks ta astunud seadusejõusse, kuigi selle kohta edasi kaevatakse. Sama määrus maksab ka otsuse kohta, mis puudutab abikaasa õigust kasutada teisele abikaasale kuuluvat vallasvara, või abikaasalt võlgade tegemise õiguse võtmist, mille eest vastutab ka teine abikaasa.

Kui abikaasa ülalpidamiskohustist puudutav otsus hiljem muudetakse või otsus tühistatakse, siis otsustab kohus, kas abikaasa saab tagasi kõik selle, mida ta juba maksnud, või osa sellest.

Sisukord.

	Lk.
Eessõna	3
Sissejuhatuseks	5
Rootsi abieluseadus	9
Üldmäärused abikaasade õiguslike su-	
hete kohta	9
Abikaasade varast	14
Abikaasade võlasuhetest	17
Abielulepingust ja teistest abikaasade-vahe-	
listest õiguslikest tehingutest	19
Varalahususest	24
Varajagamisest	27
Abikaasade lepitamisest	33
Soome abieluseadus	35
Abikaasade õiguslikud vahekor-	
rad	35
Üldmäärused	35
Abikaasade varandus	36
Abielulepingud ja abikaasade-vahelised kin-	
gitused	39
	63

	Lk.
Perekonna ülalpidamine	41
Abikaasade võlad	43
Erimäärused	45
 V a r a j a g a m i n e	 49
Üldmäärused	49
Jagamise toimetamine	53
Erimäärused	56
 Ü h i s e d m ä ä r u s e d	 58
Ülalpidamisõiguse kindlustamine	58
Erimäärused	60

WIND 1 KNOT

HIND 1 KROON.

Kõidetud 6.aug.1931.

